

הלכות קריאת שמע – יג

קריאת שמע נגד בית הכסא וגרף ועביט

שוע"ר סי' ד מהדו"ק

יח אלו דברים שהן צריכין נטילה במים דוקא, ולא בכל מידי דמנקי, אבל אין צריך לערות על ידיו ג' פעמים ... והיוצא מבית הכסא.

שוע"ר סי' עז

א מי רגלים לאחר שנפלו לארץ, כיון שאין איסורן אלא מד"ס, יכול לבטלם על ידי שישפוך עליהם רביעית מים ... ובלבד שלא יהיה כלי המיוחד למי רגלים, שאז אפילו אין בו מי רגלים כלל אסור לקרות כנגדן ואין מועיל בנתינת המים להכשיר הכלי עצמו, כמו שיתבאר סימן פ"ז.

ב רביעית שאמרו למי רגלים של פעם אחד, בין שהשתין הרבה או מעט. ולשל ב' פעמים ב' רביעית, ולשל ג' פעמים ג', וכן לעולם.

שוע"ר סי' פג

א כשם שאסור לקרות קריאת שמע כנגד הצואה מן התורה, כך אסור לקרות כנגד בית הכסא ישן, דהיינו שנשתמש בו כבר פעם אחת בעשיית צרכיו, ואפילו אם פינה ממנו הצואה אחר כך, שכיון שחל עליו שם בית הכסא פעם אחד, מאוס הוא, ואין זה מחנה קדוש, ואסור מן התורה. ואפילו הוא ממחיצות גבוהות י' טפחים שהן חולקות רשות לעצמן לכל מה שבתוכן, ונמצא שהצואה שבתוכן היא ברשות בפני עצמו, מכל מקום המחיצות עצמן, כיון שהם מיוחדים לכך הם מאוסין, כמו גרף של רעי, וצריך להרחיק מהם ד' אמות ולפניו כמלא עיניו אפילו פינו ממנו הצואה. ולכן צריך לזהר שלא לקרות או להתפלל או להרהר בדברי תורה בחצר כנגד בית הכסא כמלא עיניו, אף על פי שהוא סגור, ואי אפשר לראות הצואה שבו.

במה דברים אמורים כשעשה בחצירו חדר מיוחד לזה. אבל אם עשה בית הכסא במחיצות של בית או חצר, אין על המחיצות אלו דין בית הכסא, אע"פ שהן גם כן מחיצות של בית הכסא. וכיון שאינן מיוחדות לו בלבד, מותר לקרות אפילו בסמוך להן ממש (רק שלא יהיה סמוך להחלל שביניהם שנפ[נ]ה שם, ולא כנגדו מלא עיניו).

ד בית הכסא שהוא בחפירה, ופיו ברחוק ד' אמות מן הגומא, והוא עשוי במדרון בענין שהרעי מתגלגל ונופל מיד למרחוק, וכן המי רגלים יורדין מיד לגומא, הרי הוא כסתום, וכאילו אין שם בית הכסא כלל חוץ לגומא (בין שיש לו מחיצות בין שאין לו), ומותר לקרות שם, אם אין שם ריח רע, וגם אין משתינים חוץ לגומא.

אבל אם משתינים שם לפעמים (ורגילים בכך), אסור להרהר שם בדברי תורה, ואין צריך לומר לקרות קריאת שמע (ואפילו בשעה שאין שם מי רגלים), לפי שיש שם בית הכסא על מקום זה שחוץ לגומא שמשתינים שם, וצריך להרחיק ממקום זה ד' אמות ולפניו כמלא עיניו (ומכל מקום אם יש לו מחיצות, אין להם דין מחיצות בית הכסא להרחיק מהן, כיון שאין המחיצות אלא לבית הכסא של הטלת מי רגלים, שאין אסורין אלא מדברי סופרים אחר שנפלו לארץ, שהצואה שבגומה כסתום דמי, ואין מחיצות אלו נקראים בשבילה מחיצות בית הכסא).

ה בני אדם שיש להם ספסל נקוב שנפנים עליו, וכן באותם בתים שיש בתוכם כסאות קטנים נקובים לצורך הילדים קטנים שבבית, צריך לזהר שיהיו מכוסים בשעת קריאת שמע ותפלה ודברי תורה, או יוציאים מהחדר שמתפלל או לומד בו, אפילו הם נקיים בתוכם ועל גבם, שכיון שהם מיוחדים לפנות עליהם הרי הם כבית הכסא, שאפילו אין בו צואה צריך להרחיק ממנו ד' אמות ולפניו כמלא עיניו מן התורה.

שוע"ר סי' פז

א גרף של רעי, ועביט של מי רגלים, צריך להרחיק מהם ד' אמות ולפניו כמלא עיניו, כמו מן הצואה ומי רגלים עצמן, אע"פ שאין בהן כלום, ואפילו אין בהם ריח רע, שכיון שהם מיוחדים לכך הרי הם כמחיצות של בית הכסא שאסור מן התורה, משום והיה מחניך קדוש. ולכן אין הטלת רביעית מים או יותר מועלת כלום בגרף של רעי ועביט, כמו שמועלת במי רגלים עצמן. לפי שמי רגלים לאחר שנפלו לארץ אין איסורן אלא מדברי סופרים, לפיכך הקילו בהן לבטלם במים, משא"כ בגרף ועביט שאיסורן מן התורה. ועוד שמי רגלים הם צלולין ומתערבין עם רביעית מים שנותן בהם ומתבטלים בהם, אבל גרף ועביט, אין מה שבלוע בהם מתערב במים שיתבטל בהן.